

Marknadsdomstolen

**Anvisningar för ombud i ärenden som gäller industriella rättigheter och
upphovsrätt**

1.9.2013

Postadress	Marknadsdomstolen Banbyggarvägen 5 00520 Helsingfors
Besöksadress	Banbyggarvägen 5 Domstolarnas hus
E-post	markkinaoikeus@oikeus.fi
Fax	029 564 3314
Telefon (växel)	029 564 3300

Inledning

Marknadsdomstolens behörighet utökas 1.9.2013 till att även omfatta tvistemål och ansökningsärenden relaterade till industriella rättigheter och upphovsrätt samt besvärärenden relaterade till industriella rättigheter. Nedan används även förkortningen IPR (Intellectual Property Rights) för dessa ärenden. Marknadsdomstolen är behörig domstol i första instans i IPR-tvistemål och ansökningsärenden; marknadsdomstolen har inte behörighet i IPR-brottmål. Marknadsdomstolen är också första besvärinstans i ärenden som gäller IPR-registreringsärenden dvs. besvärärenden relaterade till industriella rättigheter.

Rättegångsförfarandet i marknadsdomstolen regleras framför allt av lagen om rättegång i marknadsdomstolen (nedan rättegångslagen; 100/2013) samt av rättegångsbalken eller förvaltningsprocesslagen beroende på om det är frågan om tvistemål eller besvärärende.

Syftet med dessa anvisningar är att klargöra rättegångsförfarandet i marknadsdomstolen för ombuden. Ett annat syfte är att fästa ombudens uppmärksamhet vid den processuella praxis som marknadsdomstolen följer. Anvisningarna utgör däremot inte ett rättsligt ställningstagande till tillämpningen och tolkningen av processuella normer dvs. processregler och -principer. Anvisningarna ändrar inte heller gällande rättsregler.

Anvisningarna ska således betraktas som verktyg som hjälper ombuden att föra sin huvudmans talan både i det skriftliga och det muntliga förfarandet på ett sätt som säkerställer en smidig, snabb och effektiv handläggning av ärendet och som gör det möjligt för domstolen att fatta avgöranden med hög kvalitet.

Anvisningarna tar i regel inte upp sådant som direkt framgår av rättegångsbalken eller förvaltningsprocesslagen.

Anvisningarna uppdateras och kompletteras vid behov.

Innehåll

1 Allmänt om handläggningen	1
2 Vem kan fungera som ombud i marknadsdomstolen?	1
3 Om handläggning av tvistemål	2
3.1 Allmänt om handläggning av tvistemål	2
3.2 Upprättande av stämningsansökan	2
3.2.1 Allmänt om stämningsansökan	2
3.2.2 En kortfattad inledning	3
3.2.3 Yrkanden	4
3.2.4 Omständigheter på vilka yrkandena rättsligt grundar sig på.....	5
3.2.5 Kärandens uppfattning om relevanta fakta	6
3.2.6 Bevisning.....	7
3.2.7 Ställningstagande till handläggningsordningen	8
3.2.8 Annat material som fogas till stämningsansökan.....	8
3.3 Svaromål	8
3.3.1 Allmänt om svaromål.....	8
3.3.2 En kortfattad inledning	9
3.3.3 Yrkanden.....	9
3.3.4 Omständigheter på vilka bestridandet rättsligt grundar sig på.....	10
3.3.5 Svarandens uppfattning om relevanta fakta	11
3.3.6 Bevisning.....	11
3.3.7 Ställningstagande till ärendets handläggningsordning	12
3.3.8 Annat material som fogas till svaromålet	12
3.4 Begäran om utsaga av käranden.....	12
3.5 Fortsatt förberedelse av ärendet i marknadsdomstolen	12
3.5.1 Allmänt om förberedelse	12
3.5.2 Processhörande	13
3.5.3 Sammanfattning	13
3.5.4 Förberedelsesammanträde	14
3.6 Huvudförhandling	14
3.7 Meddelande av dom.....	15
4 Om handläggning av ärenden som gäller säkringsåtgärder	15
5 Om handläggning av besvärärenden	16
5.1 Allmänt om handläggning av besvärärenden.....	16
5.2 Om parter och rättegångsparter.....	16
5.3 Besvären	17
5.3.1 Upprättande av en besvärsskrift	17
5.3.2 Underrättelse till registermyndigheten om att ett besvärärende väckts och begäran om handlingar.....	18
5.4 Hörande av motpart och registermyndighet.....	18
5.4.1 Allmänt	18
5.4.2 Svarandens bemötande	18
5.4.3 Registermyndighetens utlåtande	19
5.5 Skriftlig utsaga.....	19
5.6 Olika sätt att handlägga ett besvärärende	19
5.7 Om marknadsdomstolens beslut och meddelande av det.....	20

1 Allmänt om handläggningen

Handläggningen av IPR-tvistemål liksom också IPR-registreringsärenden (nedan besvärärenden) börjar med en skriftlig fas, antingen stämningsansökan eller besvär, och med svaromål/bemötande eller utlåtande. Alla rättegångsinlagor ska vara strukturerade och kortfattade utan onödiga upprepningar. Dessa anvisningar tar upp hur en rättegångsinlaga till struktur och innehåll borde se ut för att främja en effektiv och högklassig handläggning av ett ärende i marknadsdomstolen.

Bilagor – skriftliga bevis och andra bilagor – som fogas till inlagan ska alltid räknas upp i en bevis- eller bilageförteckning som kan ingå i själva rättegångsinlagan. Bilagorna ska förses med ett nummer eller namnges på något annat sätt i enlighet med förteckningen.

I synnerhet i tvistemål kan marknadsdomstolen förrätta ett så kallat processhörande med vilket avses en diskussion mellan parterna i regel i marknadsdomstolens lokaler under ledning av den ledamot som bereder ärendet, oftast efter att svaranden gett sitt skriftliga svaromål. Syftet med processhörandet är att redan i ett tidigt skede av behandlingen av ärendet reda ut vilka fakta som är ostridiga och andra frågor som det inte råder oenighet om. Vid processhörandet kan dessutom processuella frågor bli föremål för diskussion.

Det skriftliga förfarandet av ärendet kan kompletteras med muntlig förberedelse.

I tvistemål ordnas i allmänhet en muntlig huvudförhandling enligt bestämmelserna om huvudförhandling i rättegångsbalken. I besvärärenden kan muntlig förhandling ordnas om ärendet kräver det. Även ombudens muntliga anföranden borde vara strukturerade och kortfattade utan onödiga upprepningar.

Handläggningen av ärendet i marknadsdomstolen slutar med att dom eller beslut meddelas eller i vissa fall avkunnas.

Sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden förutsätter besvärstillstånd. Detta ställer särskilda krav på både ombuden och marknadsdomstolen i behandlingen av IPR-ärenden.

2 Vem kan fungera som ombud i marknadsdomstolen?

I IPR-tvistemål och -ansökningsärenden i marknadsdomstolen kan en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd fungera som rättegångsombud eller -biträde. I 15 kap. 5 § rättegångsbalken föreskrivs dessutom om vissa andra personers rätt att fungera som ombud eller biträde. Ombudet eller biträdet kan assisteras av till exempel patentombud. Syftet är inte att ändra den praxis enligt vilken patentombud kan yttra sig vid sidan av ett behörigt ombud eller biträde.

Ovan angivna begränsningar avseende ombudets eller biträdets behörighet gäller inte i besvärärenden som behandlas enligt förvaltningsprocesslagen. Om anlitande av ombud och biträde i dessa ärenden föreskrivs i 20 § i

förvaltningsprocesslagen. Således har till exempel patentombud behörighet att fungera som ombud eller biträde i besvärärenden.

3 Om handläggning av tvistemål

3.1 Allmänt om handläggning av tvistemål

På handläggningen av tvistemål i marknadsdomstolen tillämpas i tillämpliga delar vad rättegångsbalken föreskriver om handläggning av tvistemål i tingsrätten.

Således iakttas bland annat bestämmelserna om väckande av talan, förberedelse, huvudförhandling, bevisning och rättegångskostnader. Det gäller särskilt att fästa uppmärksamhet vid att man på andra tvistemål än de som gäller upphovsrätt dessutom tillämpar de särskilda bestämmelserna i 4 kap. 19–24 § rättegångslagen.

3.2 Upprättande av stämningsansökan

3.2.1 Allmänt om stämningsansökan

Stämningsansökan definierar föremålet för tvisten och vad ärendet handlar om. Det centrala innehållet stämningsansökan dvs. yrkandena och grunderna för dem kallas talan. I regel gäller samma bestämmelser för stämningsansökan i ett tvistemål i marknadsdomstolen som för stämningsansökan i ett tvistemål i tingsrätten. På grund av de särskilda dragen hos IPR-ärenden finner marknadsdomstolen det dock angeläget att komma med mer detaljerade anvisningar för upprättande av stämningsansökan.

Vid upprättandet av stämningsansökan borde ombudet först fråga sig *vad käranden vill att marknadsdomstolen ska göra*. Först efter att detta blivit utrett kan exakta yrkanden framställas i stämningsansökan. Uppmärksamhet bör fästas vid att marknadsdomstolen ger *rättsskydd i form av en dom som kan verkställas*. Av talan bör det alltså tydligt framgå ett hurtant rättsskydd som eftersträvas och på vilka omständigheter yrkandena grundar sig på. Stämningsansökan borde innehålla de omständigheter som marknadsdomstolen å ena sidan och motparten å andra sidan behöver för att förstå ärendet och som motparten behöver för att gå i svaromål.

Enligt huvudregeln får talan inte ändras under rättegången. Därför borde stämningsansökan innehålla alla yrkanden och grunderna för dem. Å andra sidan borde talan inte innehålla något onödigt. Det är naturligt att processen i marknadsdomstolen har föregåtts av många händelser och skeden, men i allmänhet är det inte nödvändigt att redogöra för dem. Talan borde inte heller i allmänhet innehålla synpunkter och motargument som motparten redan lagt eller kan tänkas lägga fram, eftersom tydligheten och överskådligheten kan lida av detta. Å andra sidan kan det uppstå situationer där förståelsen av yrkandena i talan uttryckligen förutsätter mer bakgrundsinformation. En framställan med många sidospår borde dock definitivt undvikas.

Upprättandet av stämningsansökan underlättas om man utgår från att stämningsansökan borde kunna gå att ta in i domen som redogörelse för innehållet i talan nästan som sådan.

Stämningensansökan ska innehålla tydligt avgränsade delar. Då blir det lättare att få en uppfattning om ärendet och att gå i svaromål. Detta tjänar också uppgörandet av sammanfattningen och slutligen avfattandet av domen eller beslutet i ärendet.

Stämningensansökan kan indelas i följande avsnitt:

- 1) en kortfattad inledning
- 2) yrkanden
- 3) de omständigheter på vilka kraven rättsligt grundar sig
- 4) kärandens uppfattning om relevanta fakta
- 5) bevisning
- 6) ställningstagande till ärendets handläggningsordning
- 7) annat material som fogas till stämningensansökan

Om stämningensansökan inte uppfyller kraven enligt rättegångsbalken kan marknadsdomstolen be käranden komplettera den. Om stämningensansökan inte kompletteras inom tidsfristen eller fortfarande är så bristfällig att den inte kan tjäna som grund för en rättegång, kan talan avvisas.

Enligt rättegångslagen är marknadsdomstolen behörig att även pröva ett tvistemål som hänför sig ett IPR-tvistemål. I vissa situationer kan det vara befogat att i stämningensansökan särskilt ta ställning till varför marknadsdomstolen ska anses vara behörig domstol.

Om handläggning av ärenden i samma rättegång, dvs. kumulation, föreskrivs särskilt i rättegångslagen. Marknadsdomstolen kan också handlägga ett IPR-tvistemål och ett marknadsrättsligt ärende som avses i 1 kap. 6 § rättegångslagen i samma rättegång. Det är skäl att i mån av möjlighet redan i stämningensansökan ta upp kärandens uppfattning om förutsättningarna för kumulation. Ett IPR-tvistemål och ett besvärärende kan inte kumuleras i samma rättegång.

Nedan redogörs närmare på vilket sätt marknadsdomstolen önskar att innehållet i stämningensansökan ska läggas fram i olika avsnitt. Anvisningarna innehåller exempel som bara syftar till att förtydliga anvisningarna och som inte beskriver verkliga händelser eller innehåller rättsliga ställningstaganden.

3.2.2 En kortfattad inledning

Det är skäl att inleda stämningensansökan med en beskrivning av vad ärendet handlar om. Det är inte nödvändigt att i detta avsnitt beskriva ärendet med juridiska begrepp, utan syftet är enbart att ge läsaren en klar uppfattning om vilka faktiska omständigheter som är aktuella i tvisten. I enkla ärenden kan inledningen vara mycket kortfattad. Rubriken kan till exempel vara "Inledning" eller "Vad ärendet handlar om". Då käranden redan i inledningen lagt fram sin uppfattning om ärendets huvuddrag kan den egentliga faktaframställningen (se avsnitt 3.2.5) formuleras som avgränsade faktapåståenden.

EXEMPEL:

Inledning

A Ab är innehavare till det finska patentet FI 123456. Patentet gäller en uppfinning med vilken ackumulatörer i flera tillverkares mobilenheter kan laddas trådlöst. B Ab importerar och marknadsför en produkt i Finland som kränker ovan nämnda patent. I sin talan kräver A Ab att B Ab slutar med förfarandet och betalar ersättning.

EXEMPEL:

Vad ärendet handlar om

C Ab tillhandahåller försäljnings- och marknadsföringsutbildning för företag. C Ab har gett ut boken "Vägen till framgångsrik marknadsföring", som består av artiklar skrivna av C Ab:s arbetstagare. Boken används på C Ab:s seminarier och ges till alla som deltar i de avgiftsbelagda seminarierna. D, som tidigare varit anställd av C Ab, har börjat ordna motsvarande utbildning i vilken han använder en bok som han gett ut och som främst består av artiklar kopierade från C Ab:s bok. C Ab har inte gett D tillstånd att kopiera eller ge ut boken eller använda den på annat sätt i D:s utbildningsverksamhet.

3.2.3 Yrkanden

Yrkandena ska framställas tydligt. Det är skäl att redan i stämningsansökan yrka på ersättning för rättegångskostnaderna och även uppge beloppet av upplupna kostnader fram till tidpunkten i fråga eller en uppskattning av beloppet. För tydlighets skull är det bra att numrera yrkandena.

I IPR-ärenden handlar det ofta om andra yrkanden än yrkande på penningprestation, eller också framställs sådana yrkanden utöver ett yrkande på penningprestation. Det är skäl att fästa uppmärksamhet vid att endast specificerade och entydigt formulerade yrkanden kan leda till en verkställbar dom. Yrkandet avgränsar vad marknadsdomstolen kan döma och vad motparten kan förpliktas till. I ett förbudsyrkande ska käranden specificera den handling som yrkandet gäller så exakt att yrkandet bygger på konkreta omständigheter och att det i efterhand kan redas ut om svarandens handlande efter domen brutit mot förbudet.

Lägg märke till att alla yrkanden ska framställas i detta avsnitt. I de andra avsnitten i stämningsansökan får det således inte finnas ospecificerade påståenden av vilka det inte framgår om dessa påståenden innehåller separata yrkanden eller inte. Ett sådant icke-önskvärt uttryckssätt är bland annat ett konstaterande som bara finns i avsnittet om faktiska omständigheter av typen "B:s lagstridiga förfarande har orsakat A Ab extra kostnader på x euro".

Även t.ex. editions- och sekretessyrkanden borde framställas i detta avsnitt. Motiveringarna avseende dessa yrkanden kan samlas under en separat rubrik eller framföras i anslutning till bevisavsnittet.

EXEMPEL:

A Ab yrkar att marknadsdomstolen

1. fastställer att B Ab gör intrång i A Ab:s ensamrätt genom att utnyttja uppfinningen enligt det finska patentet FI 123456 genom att importera och sälja en apparat med namnet "HoppEI"
2. förbjuder B Ab att fortsätta göra intrång i den ensamrätt som avses i punkt 1 under patentets giltighetstid
3. ålägger B Ab att med stöd av 58 § patentlagen betala skälig ersättning till A Ab för utnyttjandet av uppfinningen på högst x euro inklusive ränta
4. ålägger B Ab att betala A Ab ersättning för skada på grund av patentintrång på x euro inklusive ränta
5. ålägger B Ab att ersätta A Ab rättegångskostnader i ärendet inklusive ränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. räntelagen från det att en månad förflutit från meddelandet av marknadsdomstolens dom. De hittills upplupna kostnaderna uppgår till x euro.

Dessutom yrkar A Ab att marknadsdomstolen ålägger B Ab att för marknadsdomstolen lägga fram alla tekniska uppgifter och ritningar för apparaten "HoppEI".

EXEMPEL:

A Ab yrkar att marknadsdomstolen

1. ålägger D att med stöd av 57 § 1 mom. upphovsrättslagen betala C Ab skäligt vederlag till ett belopp av totalt x euro inklusive ränta
2. ålägger D att med stöd av 57 § 2 mom. upphovsrättslagen betala C Ab ersättning även för annan förlust och annan olägenhet till ett belopp av totalt x euro inklusive ränta
3. ålägger D att ersätta C Ab:s rättegångskostnader i ärendet inklusive ränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. räntelagen från det att en månad förflutit från meddelandet av marknadsdomstolens dom. De hittills upplupna kostnaderna uppgår till x euro.

3.2.4 Omständigheter på vilka yrkandena rättsligt grundar sig på

I den juridiska litteraturen används begreppet rättsfaktum för att beteckna de faktiska omständigheter som yrkandena rättsligt grundar sig på. Med rättsfaktum avses ett rättsligt relevant faktum som ska föreligga för att yrkandet ska kunna bifallas. Begreppet rättsfaktum är således inte synonymt med det levande livets faktiska sakförhållanden. I allmänhet kan man av bevisade faktiska sakförhållanden genom rättslig slutledning komma fram till att rättsfaktum föreligger.

Om ett rättsfaktum anknyter till ett visst lagrum är det skäl att nämna lagrummet i stämningsansökan. Detta gör det lättare att gestalta vad ärendet gäller.

Såsom ovan konstaterats ska i allmänhet sådana motfakta som motparten antas åberopa inte tas upp i stämningsansökan. Om motparten i sitt svaromål

åberopar motfakta är det självklart att käranden får en möjlighet att svara på dem senare.

EXEMPEL:

Enligt 1 § patentlagen har patenthavaren ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja en patenterad uppfinning. B Ab importerar och bringar i omsättning en apparat som omfattas av skyddsomfattningen i patentkraven 1–3 i patentet FI 123456 som beviljats A Ab. B Ab har fortsatt sitt förfarande även efter att bolaget meddelats om patentintrång, och således har B Ab enligt 58 § i patentlagen uppsåtligen begått patentintrång och är således skyldigt att betala ersättning för all den skada som B Ab:s verksamhet orsakat A Ab. A Ab har varit tvunget att göra omfattande utredningar på grund av intrånget, vilka orsakat kostnader.

3.2.5 Kärandens uppfattning om relevanta fakta

Käranden ska göra upp en förteckning över de fakta som käranden bör åberopa för att käromålet ska vara framgångsrikt. Då käranden lägger fram sin uppfattning om relevanta fakta i form av en förteckning ger det svaranden en möjlighet att medge eller bestrida dessa och att på detta sätt avgränsa ärendet till att endast omfatta stridiga fakta.

I regel ska detta avsnitt i stämningsansökan endast ta upp sådana fakta som ligger till grund för rättsfakta. De bakomliggande omständigheterna för käromålet och sammanfattningen av vad saken gäller ska inte framställas i detta avsnitt i stämningsansökan utan i inledningen (se avsnitt 3.2.2). *En ostrukturerad beskrivning av vad som hänt borde absolut undvikas i bägge delarna av stämningsansökan.*

Även om talan vad gäller fakta kan utvecklas under handläggningen är det med tanke på en ändamålsenlig process synnerligen önskvärt att alla relevanta fakta framställs redan i stämningsansökan.

Rubriken för avsnittet kan vara "Relevanta fakta" eller motsvarande. Faktapåståendena borde vara så entydiga som möjligt. De bör framställas så att motparten lätt kan ta ställning till om ett faktapåstående kan medges eller bestridas. Därför borde *faktapåståenden numreras löpande*. Varje punkt borde i regel bara innehålla ett faktum och vara kortfattad dvs. inte överskrida ett par rader. Numreringen kan göras t.ex. kronologiskt. Det är svårt att ge allmängiltiga regler till denna del.

EXEMPEL:

1. Mobilföretaget A Ab har beviljats det finska patentet FI 123456 som gäller trådlös laddning av ackumulatorer i mobilenheter.
2. Apparaten som bygger på en patenterad uppfinning har sedan 2.1.2011 sålts i Finland med produktnamnet "Sömladdaren".
3. B Ab har sedan 2.1.2012 importerat och marknadsfört en apparat med namnet "HoppEI".
4. "HoppEI" bygger på den patenterade uppfinningen som nämns i punkt 1 (patentkraven 1–3).

10. Av A Ab befullmäktigade advokaten AA har 2.5.2012 skickat ett brev till B Ab i vilket B Ab underrättats om patentintrånget och uppmanats att upphöra med intrånget.

11. B Ab har svarat med advokat BB:s brev 4.6.2012 och bestridit patentintrånget och meddelat att B Ab inte vidtar de åtgärder som krävs.

3.2.6 Bevisning

Bevisningen sker i allmänhet genom hörande av personer och genom skriftliga bevis. I stämningsansökan är det tillräckligt att nämna den bevisning som käranden anser vara nödvändig för att styrka de faktapåståenden som nämnts i stämningsansökan.

I stämningsansökan ska de skriftliga bevisen räknas upp i en bevisförteckning så att varje bevis förses med ett löpande nummer, t.ex. "kärandes skriftliga bevis 1 + beskrivning". Om det finns flera käranden vars bevis skiljer sig från varandra kan bevisen namnges enligt kärande, t.ex. "A Ab:s skriftliga bevis 1 + beskrivning". Det är skäl att i bevisförteckningen ta in en kort beskrivning av beviset, till exempel "Brev av A Ab:s advokat AA till B Ab 2.5.2012". Om bara en viss del av beviset är relevant i ärendet borde detta framgå av bevisförteckningen, till exempel "Brev av A Ab:s advokat AA till B Ab 2.5.2012, sida 10, sista stycket".

Personbevisningen anges likaså med löpande nummer, personens processuella ställning, namn och yrke eller motsvarande beskrivande uppgifter.

Sambandet mellan påståenden som gäller rättsfakta och bevisen borde klarläggas genom att för varje bevis ange bevistema. Det kan vara på sin plats att dela in de skriftliga bevisen enligt tema för att åskådliggöra vilka bevis som har samma tema. Bevistemat borde anges så exakt som möjligt. Således är till exempel temat "omständigheter kring avtalets uppkomst och avtalets innehåll" i allmänhet alltför vittomfattande. Temat borde snarare framställas i form av ett exakt avgränsat *påstående om rättsfaktum*.

EXEMPEL:

Skriftligt bevis:

1: patentskrift angående A Ab:s finska patent FI 123456

Bevisteman:

- A Ab har ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja den patenterade uppfinningen
- den tekniska lösningen i produkten "HoppEI" omfattas av skyddsomfattningen i patentkraven 1–3

Personbevisning:

1. A Ab:s verkställande direktör i bevissyfte

Bevistema:

- apparaten "Sömladdaren" är viktig för A Ab:s affärsverksamhet

2. Vittne NN, N Ab:s utvecklingschef

Bevistema:

- den tekniska lösningen i apparaten "HoppEI" omfattas av skyddsomfattningen i patentkraven 1–3

De skriftliga bevisen ska fogas till stämningsansökan och ordnas och numreras enligt bevisförteckningen.

3.2.7 Ställningstagande till handlägningsordningen

I tvistemål hålls i regel muntlig huvudförhandling i marknadsdomstolen. Om käranden anser att ärendet kan avgöras i ett skriftligt förfarande är det skäl att ange denna uppfattning och grunderna för den redan i stämningsansökan.

3.2.8 Annat material som fogas till stämningsansökan

Det kan hända att käranden önskar foga sådant skriftligt material till stämningsansökan som inte är att betrakta som bevis. Sådant annat material utgörs till exempel av kopior av juridisk litteratur och rättsfall. Sådant material ska räknas upp i en separat förteckning och namnges till exempel med bokstäver samt fogas till stämningsansökan.

3.3 Svaromål

3.3.1 Allmänt om svaromål

Marknadsdomstolen utfärdar stämning i ärendet. I stämningen uppmanas svaranden att avge svaromål skriftligt inom en viss tidsfrist. Tidsfristens längd beror på ärendets uppskattade svårighetsgrad. I allmänhet varierar tidsfristen mellan fyra och sex veckor. Vid fastställandet av tidsfrister strävar domstolen att beakta allmänna semesterperioder.

Som ovan konstaterats borde stämningsansökan upprättas så att det är så lätt som möjligt att gå i svaromål. Svaromålet borde i sin tur vara en "spegelbild" av stämningsansökan, dvs. ta ställning till alla påståenden i stämningsansökan. Svaromålet borde vara entydigt vad gäller vilka yrkanden som bestrids och på vilka grunder.

Om svaranden väcker ett genkärsmål ska det som sagts om stämningsansökan ovan tillämpas på det.

Om marknadsdomstolen ställt preciserande frågor till svaranden ska de besvaras.

Svaret kan indelas i följande avsnitt, som behandlas närmare senare:

- 1) en kortfattad inledning
- 2) yrkanden
- 3) de omständigheter på vilka bestridandet rättsligt grundar sig
- 4) svarandens uppfattning om relevanta fakta
- 5) bevisning
- 6) ställningstagande till ärendets handlägningsordning

7) annat material som fogas till svaromålet

3.3.2 En kortfattad inledning

I allmänhet har käranden redan definierat vad ärendet gäller. Därför kan det räcka med att i inledningen till svaromålet t.ex. konstatera att ärendet handlar om patentintrång och att parterna är oeniga om huruvida intrång skett och om den eventuella skadans omfattning. Om svaranden har en annan uppfattning än käranden om vad ärendet gäller ska denna uppfattning läggas fram. Dessutom kan svaranden framställa egna yrkanden, och detta ska göras sammanfattningsvis redan i detta avsnitt.

EXEMPEL:

Såsom det konstaterats i talan har D efter att anställningsförhållandet upphört ordnat några seminarier om marknadsföring. D har också skrivit en bok om ämnet där han utnyttjat sin kompetens på området och delvis samma källmaterial som enligt källförteckningen i C Ab:s bok även använts i C Ab:s bok. D:s bok är inte en kopia av C Ab:s bok. Likheterna begränsar sig till de ämnen och fakta som behandlas i böckerna. Upphovsrätten utsträcker sig inte till bokens ämnen och de fakta som läggs fram. D:s bok innehåller några citat från C Ab:s bok, men källan för de direkta citaten har angetts och de har belyst det behandlade ämnesområdet. D har inte kränkt C Ab:s upphovsrätt. C Ab:s talan saknar grund.

3.3.3 Yrkanden

Det är skäl att i svaromålet ta ställning till alla yrkanden i stämningsansökan. Om ett yrkande bestrids och ett annat medges, är det bra att för tydlighets skull följa samma numrering av yrkandena som i stämningsansökan eller åtminstone referera till denna numrering.

Även i svaromålet gäller det att observera att alla yrkanden ska framställas i detta avsnitt. Det är icke-önskvärt att i ett annat avsnitt av svaromålet ta in ett konstaterande av typen "Detta väcker misstankar om kärandens talerätt, och således föreligger även förutsättningar för avvísning av talen." Svaranden ska formulera sin ståndpunkt entydigt och om svaranden yrkar på avvísning av talan ska detta framställas separat genast i början av avsnittet om yrkanden.

EXEMPEL:

B Ab yrkar på att marknadsdomstolen ska

1 förkasta A Ab:s yrkanden 1–5

2. ålägga A Ab att ersätta B Ab:s rättegångskostnader i ärendet inklusive ränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. räntelagen från det att en månad förflutit från meddelandet av marknadsdomstolens dom. De hittills upplupna kostnaderna uppgår till x euro.

Därtill yrkar B Ab att marknadsdomstolen ska förkasta A Ab:s editionsyrkande som avser tekniska uppgifter och ritningar.

EXEMPEL:

D yrkar att marknadsdomstolen ska

1 förkasta C Ab:s yrkanden 1–3

3. ålägga C Ab att ersätta D:s rättegångskostnader i ärendet inklusive ränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. räntelagen från det att en månad förflutit från meddelandet av marknadsdomstolens dom. De hittills upplupna kostnaderna uppgår till x euro.

3.3.4 Omständigheter på vilka bestridandet rättsligt grundar sig på

Svaranden kan för det första bestrida att det rättsfaktum som kâranden åberopat föreligger. Därtill kan svaranden åberopa motfakta Med det avses omständigheter som förhindrar utdömande av den rättslig påföljd som kâranden yrkat, även om de faktiska omständigheter som kâranden framfört skulle föreligga.

EXEMPEL:

Apparaten "HoppEI" som B Ab importerar och marknadsför i Finland gör inte intrång i det patent som talan gäller. Även om den kan användas för liknande syften som apparaten "Sömladdare", som bygger på det patent som är föremål för talan, så är det tekniska problemet i "HoppEI" löst på ett sätt som väsentligt avviker från den patenterade uppfinningen, och därför omfattas apparaten inte av patentets skyddsomfattning varken bokstavligen eller genom ekvivalenstolkning. B Ab har således inte gjort intrång i det patent som är föremål för talan. Det påstådda intrånget kan inte ha begåtts uppsåtligt eller av oaktsamhet, och därför kan ersättning för skada som överstiger skälig ersättning för nyttjande inte utdömas. Den yrkade ersättningen grundar sig inte på verklig skada, och därför är den för hög.

EXEMPEL:

D:s bok är inte en kopia eller ett plagiat av C Ab:s bok, utan ett helt självständigt och nytt verk. Därför har D inte behövt be om samtycke av C Ab för att ge ut boken.

I den mån som D:s bok innehåller citat från C Ab:s bok har det varit frågan om tillåtna citat i överensstämmelse med god sed i den omfattning som motiveras av ändamålet med stöd av 22 § upphovsrättslagen.

Eftersom ingen olovlig användning av verket förekommit kan D inte vara skyldig att betala gottgörelse eller annan ersättning. Om D:s bok till vissa delar skulle anses ha kränkt C Ab:s upphovsrätt kan gottgörelsen inte i vilket fall som helst överstiga x euro, eftersom D endast ordnat några seminarier och boken sålts i ett tiotal exemplar. C Ab har inte lagt fram någon utredning om att bolaget skulle ha orsakats skada eller annan förlust, och därför bör C Ab:s skadeståndskrav i varje fall förkastas i sin helhet.

3.3.5 Svarandens uppfattning om relevanta fakta

Om kändanden har numrerat sina faktapåståenden i stämningens ansökan, är det skäl att bemöta dem i samma ordning. Ibland kan det vara svårt att entydigt medge eller bestrida kändandens påståenden. Därför kan följande tumregler vara till nytta då svaromålet upprättas.

- Svaranden kan medge ett påstående som kändanden åberopat. Utgångspunkten är då att kändanden inte behöver lägga fram bevis för att styrka faktumet.
- Svaranden kan konstatera att svaranden inte har kännedom om det faktum som kändanden åberopat och att svaranden således inte kan medge detta. Då är utgångspunkten den att kändanden måste lägga fram bevis för att styrka att fakta föreligger, men att svaranden själv inte har motbevis att lägga fram.
- Svaranden kan bestrida övriga fakta. Då ska svaranden i allmänhet lägga fram sin egen uppfattning om dessa. Utgångspunkten är då att svaranden kommer att lägga fram bevis till stöd för sin uppfattning.

Svaranden kan också be kändanden förtydliga sina påståenden för att underlätta svarandet.

Svaranden kan själv åberopa nya faktapåståenden. Det är då skäl att numrera dem löpande till exempel från det nummer där numreringen i stämningens ansökan slutar.

EXEMPEL:

Ställningstagande till kändandens påståenden

1–3 Medges.

4. Bestrids i sin helhet. Apparaten "HoppEI" bygger på en uppfinning av produktutvecklingsenheten i B Ab:s moderbolag.

--

10–11 Medges.

Svarandens egna påståenden

12. I början av 2000-talet bildades en forskningsgrupp i B Ab:s moderbolag. Forskningsgruppen hade som mål att göra ett genombrott inom laddning av mobila enheter.

3.3.6 Bevisning

I svaret ska den bevisföring anges som enligt svarandens uppfattning är nödvändig för att omkullkasta kändandens faktapåståenden eller för att bevisa svarandens egna påståenden.

De skriftliga bevisen ska räknas upp i bevisförteckningen i svaromålet så att varje bevis förses med löpande nummer, till exempel "S1" (svarandes skriftliga bevis 1). I övrigt ska det som beskrivits ovan i punkt 3.2.6 iakttas.

3.3.7 Ställningstagande till ärendets handläggningsordning

Om käranden kommit med motiveringar till varför ärendet kunde avgöras i ett skriftligt förfarande ska också svaranden meddela sin uppfattning om handläggningsordningen.

3.3.8 Annat material som fogas till svaromålet

Om svaranden till sitt svaromål utöver eventuella skriftliga bevis önskar foga annat skriftligt material är det skäl att ange detta i en separat förteckning (se avsnitt 3.2.8).

3.4 Begäran om utsaga av käranden

Efter att svaromålet har inkommit borde parternas uppfattning vara klagjord. Huvudregeln är att skrivelser utväxlas bara en gång.

Svaranden kan dock ha framställt egna yrkanden eller i övrigt sådant som käranden genast bör få svara på skriftligt. Därför kan käranden ges möjlighet att i en skriftlig utsaga komplettera sina yttranden och svara på det som lagts fram i svaromålet.

3.5 Fortsatt förberedelse av ärendet i marknadsdomstolen

3.5.1 Allmänt om förberedelse

Förberedelsen av ärendet borde uppfattas som ett projekt, som parterna och marknadsdomstolen deltar i tillsammans.

Syftet med förberedelsen är att klargöra följande:

- parternas yrkanden och grunderna för dem
- vad parterna är oense om
- vilka bevis som kommer att läggas fram och vad som skall styrkas med varje bevis
- om finns det förutsättningar för förlikning.

Marknadsdomstolens målsättning är att uppnå syftet med förberedelsen i ett så tidigt skede av handläggningen av ärendet som möjligt. När förberedelsen flyttas fram till ett tidigt skede av handläggningen möjliggör det ett effektivare processande. I detta syfte tar marknadsdomstolen i bruk ett så kallat processhörande. Processhörande förrättas när det kan anses främja förberedelsen av ärendet.

Marknadsdomstolen kan i olika skeden av handläggningen vid hot om preklusion uppmana en part att inom en viss tid som bestäms av domstolen t.ex. framställa en invändning eller åberopa ett bevis. Även förutsättningarna för förlikning kan dryftas i olika skeden av förberedelsen.

I synnerhet vad gäller fakta i ärendet men också i andra frågor kan parterna sinsemellan, dvs. utan marknadsdomstolens medverkan, gemensamt komma fram till en skriftlig redogörelse av ärendet där ostridiga och stridiga fakta har skiljts åt. I detta skede kan det vara ändamålsenligt att numrera faktapåståendena på nytt (se avsnitt 3.2.5 och 3.3.5). En dylik skriftlig redogörelse kan tillställas marknadsdomstolen fram till det att domstolen gör en skriftlig sammanfattning i ärendet.

3.5.2 Processhörande

Med processhörande avses en diskussion mellan parterna under ledning av den ledamot som bereder ärendet. Processhörandet hålls i regel i marknadsdomstolens lokaler. Om en part har ett ombud behöver endast ombudet i regel närvara.

Vid processhörandet kan för det första frågan om en detaljerad processplan diskuteras och till exempel tidsfrister för inlämnande av rättegångsinlagor eller tidpunkten för förberedelsesammanträdet och huvudförhandlingen slås fast. Syftet med processhörandet är också att få parterna att diskutera direkt med varandra. Ofta är kändan och svaranden eniga om mycket mer än vad som framgår av rättegångsinlagorna. Ostridiga fakta och frågor där oenighet inte råder kan då konstateras direkt efter diskussionen.

Ibland kan det också hända att tvisten mellan parterna kan komprimeras till oenighet avseende en eller flera rättsfrågor. Då behövs ingen bevisning och ärendet kan avgöras i ett skriftligt förfarande eller efter en så kallad pläderingshuvudförhandling där ombuden endast lägger fram rättsliga argument.

Dessutom kan man vid processhörande ta ställning till ett flertal processuella frågor; i t.ex. ett patentmål till följande:

- kumulation eller separat handläggning av intrångs- och ogiltighetstalan
- separat handläggning av ersättningskrav
- begäran om utlåtande av Patent- och registerstyrelsen
- bedömning av behovet av ett editionsavgörande
- vem som bär bevisbördan i en viss fråga
- begränsning av antalet vittnen och sakkunniga.

Processhörandet ger störst nytta när det sker i ett relativt tidigt skede av handläggningen. Dessutom kan det framgå vid processhörandet att det är motiverat att parterna avger ytterligare skriftliga utsagor. Alternativt kan man övergå till den muntliga förberedelsefasen. Då processhörandet förläggs till ett relativt tidigt skede av förberedelsen kan det muntliga förberedelsesammanträdet ordnas närmare huvudförhandlingen. Under den tidsperiod som omedelbart föregår förberedelsesammanträdet borde det därför inte längre dyka upp behov av att framlägga nya omständigheter eller bevis.

3.5.3 Sammanfattning

I tvistemål gör marknadsdomstolen i allmänhet en skriftlig sammanfattning efter processhörandet eller, i det fall att inget processhörande ordnats, efter att skriftväxlingen avslutats. I sammanfattningen ingår parternas yrkanden och grunder för dem, ostridiga och stridiga fakta samt den bevisning som parterna

åberopat inklusive bevisteman. Det är möjligt att i sammanfattningen därtill separat klarlägga parternas uppfattning om rättsfrågorna och på vilket sätt uppfattningarna skiljer sig från varandra.

Sammanfattningen skickas till parterna i god tid före förberedelsesammanträdet och parterna ombes att yttra sig om sammanfattningen.

3.5.4 Förberedelsesammanträde

Om det behövs hålls ett muntligt förberedelsesammanträde i marknadsdomstolen. Ett behov föreligger i allmänhet om det är sannolikt att det blir aktuellt med en muntlig huvudförhandling för att ta upp bevis. De omständigheter som i avsnitt 3.5.1 ovan konstaterats utgöra syftet med förberedelsen ska redas ut senast vid förberedelsesammanträdet.

Marknadsdomstolen strävar efter att förlägga tidpunkten för förberedelsesammanträdet så nära huvudförhandlingen som möjligt, vilket främjar ett smidigt genomförande av huvudförhandlingen.

Vid förberedelsesammanträdet behandlas ärendet utgående från sammanfattningen.

I regel ska parterna göra upp ett tidsschema för huvudförhandlingen och ta ställning till hur mycket tid som ska reserveras för sakframställan, upptagning av bevis – inklusive både huvudförhör och motförhör – samt slutplädering. Om avsikten är att höra någon per telefon eller via videoförbindelse ska detta meddelas senast vid förberedelsesammanträdet.

Det är skäl allt beakta att avsikten är att huvudförhandlingen i marknadsdomstolen ska slutföras inom tjänstetid, dvs. avslutas senast klockan 16.15. Marknadsdomstolen fastställer tidsschemat för huvudförhandlingen utifrån parternas förslag och gör upp en plan för sammanträdet. Planen skickas till parterna.

Parterna ska i regel själva kalla vittnen och andra personer som ska höras till huvudförhandlingen. Men om en part önskar att marknadsdomstolen ska ombesörja kallelsen, ska en begäran om detta (jämte personens kontaktuppgifter) göras i god tid före förberedelsesammanträdet.

Det är bra att senast vid förberedelsesammanträdet ta upp frågan om användandet av tekniska hjälpmedel vid huvudförhandlingen samt i vilken omfattning de kan användas och att komma överens om saken.

3.6 Huvudförhandling

Om huvudförhandlingen ges närmare anvisningar och om dess förlopp avtalas senast vid förberedelsesammanträdet.

När ombuden förbereder sig för huvudförhandlingen kan de utgå ifrån att marknadsdomstolens ledamöter har satt sig in i ärendet före huvudförhandlingen.

Marknadsdomstolen tillåter i allmänhet att ombuden använder Powerpoint eller andra presentationsprogram vid slutpläderingen för att strukturera den muntliga framställningen och lyfta fram centrala argument. Syftet är att underlätta för domstolen och motparten att följa pläderingen.

Vad gäller yrkanden på ersättning för rättegångskostnaderna är utgångspunkten den att till beloppet specificerade yrkanden läggs fram och omedelbart diskuteras i slutet av huvudförhandlingen. Enligt överenskommelse vid förberedelsen eller vid inledandet av huvudförhandlingen kan parterna ges en tidsfrist för att framställa yrkandet och svara på motpartens yrkande efter huvudförhandlingen.

3.7 Meddelande av dom

Efter huvudförhandlingen samlas ledamöterna till beslutsöverläggning. Den skriftliga domen meddelas inom 30 dagar från den dag då huvudförhandlingen avslutades eller, om domen av särskilda skäl inte kan meddelas inom denna tid, så snart som möjligt.

Om tidpunkten för meddelande av dom meddelas närmare vid huvudförhandlingen. Domen kan också avkunnas efter huvudförhandlingen.

4 Om handläggning av ärenden som gäller säkringsåtgärder

Säkringsåtgärder som avses i 7 kap. rättegångsbalken kan bestämmas för att säkerställa en fordran eller säkerställa att ett föremål eller annan egendom inte skingras. Som säkringsåtgärd kan man också förbjuda en part att förfara på ett visst sätt.

Handläggningen i marknadsdomstolen av ett ärende som gäller säkringsåtgärder är summarisk. Det innebär i regel att domstolen inte hör vittnen och att ärendet även i övrigt handläggs skriftligt.

Ansökan om en säkringsåtgärd ska i regel göras skriftligt. Ansökan kan upprättas med beaktande i tillämpliga delar av vad som ovan sagts om upprättande av stämningsansökan (avsnitt 3.2). Ansökan ska innehålla en kortfattad inledning, sökandens samtliga yrkanden och de omständigheter som yrkandena rättsligt grundar sig på samt sökandens uppfattning om relevanta fakta. Det är skäl att särskilt fästa uppmärksamhet vid att ett förbudsyrkande ska vara så klart och entydigt formulerat att det förbud som yrkandet eventuellt leder till kan verkställas. Även ett eventuellt yrkande på vite ska specificeras till beloppet.

Om grunden för yrkandet är en registrerad rättighet ska sökanden förete utredning om sin rätt. Då handläggningen är skriftlig förutsätts att sökandens skriftliga bevis, som t.ex. ritningar och fotografier av det föremål som kränker sökandens rätt, är sådana att en tillförlitlig bedömning kan göras utgående från dessa.

Om sökanden yrkar att ansökan ska godkännas utan att motparten bereds tillfälle att bli hörd ska sökanden motivera varför de i lagen stadgade förutsättningarna för meddelande av ett interimistiskt beslut om säkringsåtgärd uppfylls.

När motparten svarar på ansökan ska i tillämpliga delar beaktas det som konstaterats om svaromål i avsnitt 3.3 ovan.

Sökanden svarar i första hand för kostnaderna för verkställigheten av en säkringsåtgärd. En sökande som i onödan har utverkat en säkringsåtgärd ska även ersätta den skada som säkringsåtgärden och verkställigheten av den har orsakat motparten. Om talan om kostnadsersättning och ersättning för skada föreskrivs i 7 kap. 12 § rättegångsbalken.

Om säkerställande av bevisning stadgas i lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter.

5 Om handläggning av besvärssärenden

5.1 Allmänt om handläggning av besvärssärenden

Registermyndigheters beslut angående registrering av industriella rättigheter överklagas hos marknadsdomstolen. Förutom Patent- och registerstyrelsen avses med registermyndighet bland annat Kommunikationsverket och Evira. Dessa anvisningar har uppgjorts i synnerhet med tanke på besvärssärenden som gäller patent och varumärken. I tillämpliga delar kan anvisningarna även tillämpas på handläggning av andra besvärssärenden.

Att överklagandet nu överförs till marknadsdomstolen innebär att besvärssärenden i fortsättningen handläggs i en rättegång som leds av en ledamot av marknadsdomstolen. Marknadsdomstolens, liksom alla domstolars uppgift är att se till att rättegången är rättvis.

Handläggningen av besvärssärenden i marknadsdomstolen regleras av 4 kap. 2–16 § rättegångslagen och av vissa andra lagar såsom patentlagen och varumärkeslagen samt bland annat lagen om patent- och registerstyrelsen och förvaltningsprocesslagen. Besvärssärendena handläggs i förvaltningsprocessuell ordning. Det är skäl att lägga märke till att rättegången skiljer sig från både förvaltningsförfarandet hos registermyndigheten och till vissa delar även från civilprocessen i IPR-tvistemålen (se ovan i avsnitt 3).

Det är skäl att allmänt taget konstatera att det formella förfarandet i besvärssärendena, dvs. den så kallade processen, i sig är rätt enkelt, till skillnad från vad den materiellrättsliga bedömningen kan vara. Marknadsdomstolen kan genom en aktiv processledning i varje enskilt fall under förberedelsen hålla parterna underrättade om hur behandlingen av ärendet framskrider och hurdana processåtgärder parterna i rättegången förväntas vidta. Det är också klart att den kontradiktoriska principen och följaktligen en rättvis rättegång förutsätter att parterna ska få ta del av rättegångsmaterialet såvida inte sekretessbestämmelserna förutsätter annat.

5.2 Om parter och rättegångsparter

Då Patent- och registerstyrelsen har avslagit en ansökan om registrering av patent eller varumärke, kan den som sökt registrering överklaga beslutet hos marknadsdomstolen. I ett sådant besvärssärende har ändringssökanden ingen

motpart i marknadsdomstolen och förutom ändringssökanden deltar således endast registermyndigheten i rättegången.

Då Patent- och registerstyrelsen har avgjort ärendet efter att en invändning gjorts kan i stället för den som sökt registrering eller vid sidan av denna den som gjort invändningen överklaga beslutet. Dessa är då varandras motparter i rättegången i marknadsdomstolen.

I 4 kap. rättegångslagen används begreppet ändringssökande om den som anhängiggör ärendet och om den andra parten dvs. om svaranden begreppet "ändringssökandens motpart". Med part avses i sagda kapitel i rättegångslagen ändringssökanden och svaranden men inte registermyndigheten. Då lagen avser samtliga tre används begreppet "rättegångspart".

5.3 Besvären

5.3.1 Upprättande av en besvärsskrift

En registermyndighet ska foga en besvärsanvisning till ett beslut som kan överklagas. I besvärsanvisningen anges hos vilken myndighet eller domstol registermyndighetens beslut kan överklagas och vart besvären konkret ska lämnas in. I besvärsanvisningen anges även besvärstiden och hur den beräknas. Dessutom redogörs för besvärsskriftens innehåll och bilagor samt för bestämmelserna som gäller inlämnande av besvärsskriften. Om ett beslut av en registermyndighet inte kan överklagas på grund av en särskild bestämmelse ska detta anges i beslutet.

Då man upprättar en besvärsskrift är det skäl att iaktta det som anges i besvärsanvisningen. Om besvärsanvisningen iakttas uppfyller besvären i regel de formella kraven som ställs på besvären. Eventuella felaktigheter i besvärsanvisningen leder inte till rättsförluster för ändringssökanden. En felaktig besvärsanvisning ger dock inte t.ex. besvärsrätt om en sådan saknas enligt lag.

I besvärsskriften ska anges det beslut av en registermyndighet i vilket ändring söks, till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas samt de grunder på vilka ändring yrkas. Om ändringssökanden anser det vara nödvändigt att ärendet ska handläggas i muntlig förhandling ska grunderna för detta anges i besvärsskriften. Det är önskvärt att redan i besvärsskriften specificera den bevisning som ändringssökanden har för avsikt att lägga fram och vad som skall styrkas med varje bevis eller vittne.

Det är ändamålsenligt att ange en e-postadress utöver de andra kontaktuppgifterna.

Till besvärsskriften ska fogas det beslut i vilket ändring söks, ett intyg över vilken dag beslutet har delgivits eller annan utredning över när besvärstiden har börjat samt de handlingar som ändringssökanden åberopar till stöd för sina yrkanden. Sådana handlingar som redan tidigare har tillställts registermyndigheten behöver dock inte fogas till besvärsskriften, eftersom registermyndigheten skickar dem till marknadsdomstolen. Det skäl att göra upp en bilageförteckning med löpande numrering och ordna och numrera bilagorna enligt förteckningen.

5.3.2 Underrättelse till registermyndigheten om att ett besvärssärende väckts och begäran om handlingar

Marknadsdomstolen underrättar omedelbart registermyndigheten om att ett besvärssärende väckts. Samtidigt ber marknadsdomstolen registermyndigheten att skicka de handlingar som det överklagade beslutet baserar sig på till marknadsdomstolen. Marknadsdomstolen kan redan i detta skede be registermyndigheten att även lämna in andra handlingar som bedöms vara relevanta för att reda ut ärendet. I detta skede begärs inte ännu något skriftligt utlåtande av registermyndigheten.

5.4 Hörande av motpart och registermyndighet

5.4.1 Allmänt

Efter att besvärsskriften lämnats in till marknadsdomstolen och eventuell på domstolens uppmaning kompletterats – och förutsatt att besvären inte genast avvisas eller förkastas – delger marknadsdomstolen besvären för bemötande till den eventuella motparten och för utlåtande till registermyndigheten. I de situationer där ändringssökanden har en motpart, dvs. då registermyndigheten har avgjort ärendet efter att en invändning gjorts, kan marknadsdomstolen begära ett utlåtande av registermyndigheten innan ändringssökandens motpart dvs. svaranden hörs.

Tidsfristen för svarandens svaromål och registermyndighetens utlåtande är i regel fyra veckor. Speciellt i mer arbetsdryga besvärssärenden som gäller patent kan tidsfristen variera mellan sex och åtta veckor. Vid fastställandet av tidsfrister strävar man efter att beakta allmänna semesterperioder. Tidsfristen kan av särskilda skäl förlängas.

Samtidigt som marknadsdomstolen inhämtar svaromål eller registermyndighetens utlåtande underrättas ändringssökanden om detta.

5.4.2 Svarandens bemötande

I bemötandet ska svaranden uppge, förutom i vilket ärende bemötandet ges, sin åsikt om ändringssökandens samtliga yrkanden oberoende av deras art. I bemötandet ska svaranden också ange sin åsikt om grunderna för ändringssökandens yrkanden.

Därtill ska svaranden ange de grunder som svaranden själv stöder sig på samt specificera den bevisning som svaranden har för avsikt att lägga fram och vad som skall styrkas med varje bevis eller vittne. Det är önskvärt att svaranden i bemötandet lägger fram alla sina egna yrkanden, såsom eventuella processuella yrkanden, och grunderna för dem.

Det är befogat att ta ställning till och svara på de eventuella frågor som marknadsdomstolen ställt i syfte att utreda ärendet.

De handlingar som svaranden åberopar ska fogas till bemötandet. Sådana handlingar som redan tidigare har tillställts registermyndigheten behöver dock inte fogas till besvärsskriften, eftersom registermyndigheten redan skickat dem till marknadsdomstolen. Det skäl att göra upp en bilageförteckning med löpande

numrering och ordna och numrera bilagorna enligt förteckningen. I bemötandet ska svaranden vidare ange sina kontaktuppgifter på motsvarande sätt som ändringssökanden.

Bemötandet ska lämnas in till marknadsdomstolen inom den angivna tidsfristen vid äventyr att ärendet kan avgöras även om ett bemötande inte inlämnats.

5.4.3 Registermyndighetens utlåtande

Registermyndigheten ska i sitt skriftliga utlåtande lägga fram sin uppfattning om de yrkanden som framställs i besvären samt om och grunderna för yrkandena. Därtill ska registermyndigheten svara på de eventuella frågor som marknadsdomstolen ställt.

Utlåtandet ska lämnas in till marknadsdomstolen inom den angivna tidsfristen vid äventyr att ärendet kan avgöras även om ett utlåtande inte inlämnats.

5.5 Skriftlig utsaga

Marknadsdomstolen kan vid behov uppmana en part eller registermyndigheten att ge in en skriftlig utsaga till domstolen. Marknadsdomstolen bestämmer då om vilken fråga rättegångsparterna ska yttra sig.

Av ändringssökanden begärs i regel en skriftlig utsaga med anledning av registermyndighetens utlåtande och, om ändringssökanden har en motpart, med anledning av svarandens bemötande. Vid behov kan även andra skriftliga utsagor inhämtas av rättegångsparterna. Rättegångsparterna ska lämna in de begärda skriftliga utsagorna till marknadsdomstolen inom den angivna tidsfristen vid äventyr att ärendet kan avgöras även om en utsaga inte inlämnats.

Marknadsdomstolen sänder alltid de skriftliga utsagorna för kännedom till de andra rättegångsparterna.

5.6 Olika sätt att handlägga ett besvärssärende

Handläggningen av ett besvärssärende i marknadsdomstolen är i regel skriftligt, vilket innebär att ärendet avgörs utifrån det överklagade beslutet och de skrivelser som rättegångsparterna tillställt marknadsdomstolen (besvärsskriften, vid behov svarandens bemötande och utlåtande av registermyndigheten samt skriftliga utsagor) samt utifrån annat skriftligt rättegångsmaterial. Om domstolen i ett besvärssärende fattar beslut om att hålla en muntlig förhandling för att komplettera den skriftliga behandlingen uppnås de syften för förberedelsen som nämns i nästa stycke i allmänhet effektivare då marknadsdomstolens processledning är så entydig, öppen och omedelbar som möjligt.

Även i ett skriftligt förfarande kan en skriftlig sammanfattning som marknadsdomstolen gjort vara till nytta när man reder ut vad det ärende som ska avgöras handlar om, dvs.

- till vilka delar överklagas registermyndighetens beslut
- vilka yrkanden framställs i marknadsdomstolen och vilka grunder åberopas till stöd för yrkandena
- vad rättegångsparterna är oense om

- vilken bevisning som kommer att läggas fram i marknadsdomstolen och vad man avser att styrka med varje enskilt bevis eller vittne.

Om en sammanfattning görs, ges rättegångsparterna tillfälle att yttra sig om sammanfattningen.

I fall där man redan utifrån det skriftliga rättegångsmaterialet kan anta att både rättegångsparterna och marknadsdomstolen klart förstår vad besvärärendet handlar om, är det inte nödvändigt att göra en sammanfattning eller hålla ett förberedelsesammanträde.

Ett förberedelsesammanträde är mer informellt än en muntlig förhandling. Avsikten med förberedelsesammanträdet är att uppnå de ovan nämnda syftena med förberedelsen. Vid förberedelsesammanträdet kan man vid behov även diskutera andra frågor som berör handläggningen av besvärärendet. Det gäller dock att komma ihåg att förberedelsesammanträdet inte är avsett för att lägga fram bevisning eller för att detaljerat redogöra för sin uppfattning om hur marknadsdomstolen borde avgöra besvärärendet. Detta ska i stället ske vid den muntliga förhandlingen. I övrigt gäller det som ovan i avsnitt 3.5.4 sagts om förberedelsesammanträdet i tvistemål till tillämpliga delar.

En eventuell muntlig förhandling, som alltså kompletterar det skriftliga förfarandet, börjar med att marknadsdomstolen lägger fram den uppfattning om vad ärendet handlar om som formats under förberedelsen. Därefter håller rättegångsparterna sina inledningsanföranden (sakframställning), varefter det är dags för bevisupptagning inklusive hörande av vittnen. Till slut håller rättegångsparterna sina slutpläderingar, där syftet är att argumentera för hur den eventuella bevisningen i ärendet och rättsfrågorna borde bedömas samt hur marknadsdomstolen borde avgöra ärendet.

Om personbevisning inte förekommer i den muntliga förhandlingen är det i allmänhet klokt, för att undvika onödiga upprepningar, att förfara så att varje rättegångspart får hålla ett egentligt anförande som de andra parterna får kommentera.

I övrigt gäller det som ovan i avsnitt 3.6 sagts om huvudförhandling till tillämpliga delar.

5.7 Om marknadsdomstolens beslut och meddelande av det

Marknadsdomstolen kan i sitt beslut antingen vidmakthålla registermyndigheten beslut eller upphäva det helt eller delvis. Ärendet kan också återförvisas till registermyndigheten för ny handläggning.

Då besvärärendet handläggs i ett skriftlig förfarande meddelar marknadsdomstolen sitt beslut utan dröjsmål efter att ledamöternas beslutsöverläggning har avslutats. I ärenden där marknadsdomstolen håller muntlig förhandling ska beslutet meddelas inom 30 dagar efter att den muntliga förhandlingen avslutades eller om beslutet av särskilda skäl inte kan meddelas inom denna tid, så snart som möjligt. Beslutet kan också avkunnas genast efter beslutsöverläggningen som följer på den muntliga förhandlingen.

På de ärenden som överförts från Patent- och registerstyrelsens besvärsnämnd till marknadsdomstolen för handläggning tillämpas bestämmelserna i

förvaltningsprocesslagen men inte bestämmelserna i rättegångslagen. Detta innebär framför allt att överklagande av marknadsdomstolens beslut i dessa ärenden inte förutsätter att högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.